MINISTERUL MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENŢIA DE MEDIU

МИНИСТЕРСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

MD-2005 mun. Chişinău, str. Albişoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@am.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA SEPTEMBRIE ANUL 2021

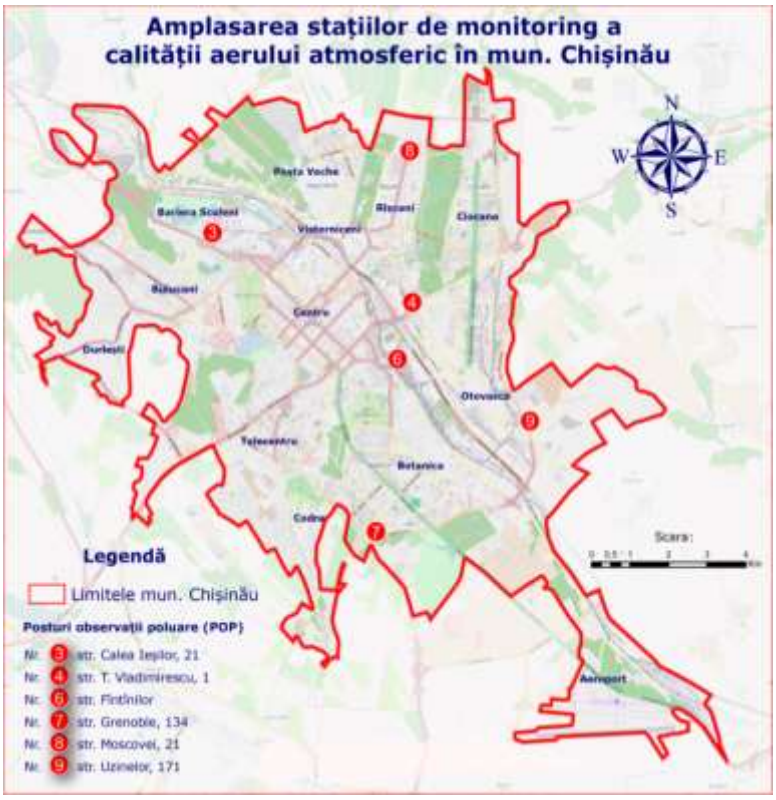
Laboratorul de Referinţă de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului - apa de suprafaţă, aer, sol, radioactivitatea mediului și gestionarea deșeurilor pe teritoriul Republicii Moldova. Buletinul Lunar privind informaţia referitoare la calitatea mediului ambiant este transmis conform schemei de difuzare întocmite pentru anul 2021 către autorităţile statului și instituţiile abilitate cu funcţii de luare a deciziilor, de asemenea este amplasat pentru vizualizare pe pagina web a Agenției de Mediu http://www.am.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influența condițiilor meteorologice

În luna septembrie, anul 2021 calitatea aerului a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chişinău.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 6 posturi staţionare de observaţii: *nr. 3 - str. Calea Ieşilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîşcani) și nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA (Concentraţia Maximă Admisibilă):

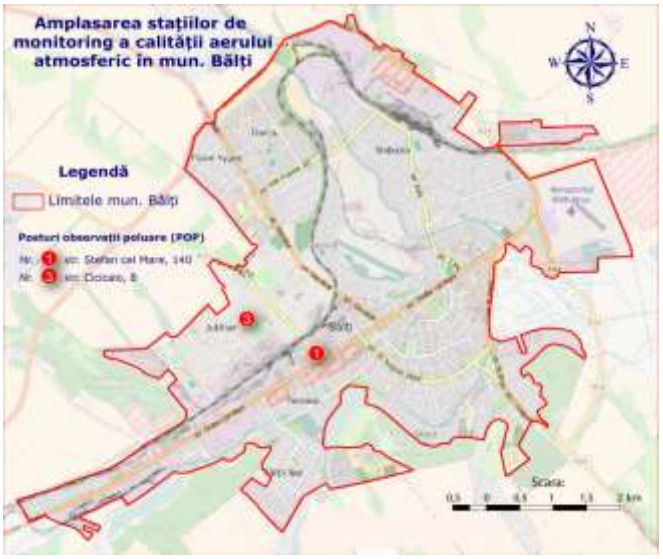
Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna septembrie, 2021

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoa-rea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	***0,15***	1	1,04	16.09	-	***0,5***	1	1,4
Dioxid de azot (NO_2)	***0,04***	23	1,7	07.09	1,3	***0,085***	22	1,4
Monoxid de azot (NO)	***0,06***	16	2,7	21.09	1,2	***0,4***	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	***0,003***	15	2,1	08.09	1,3	***0,01***	1	1,1
Aldehida formică (CH_2O)	***0,003***	11	2,9	21.09	1,3	***0,035***	-	-
Indicele complex (8) al poluării – 6,71								

Municipiul Bălţi.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 6 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, dioxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 2 posturi staţionare de observaţii - *nr. 1* din *str. Ştefan cel Mare,140* şi *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA:

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna septembrie, 2021

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţieiexprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	***0,15***	24	1,9	10.09	1,3	***0,5***	-	-
Dioxid de azot (NO_2)	***0,04***	26	2,3	28.09	1,5	***0,085***	18	1,8
Fenol (C_6H_5OH)	***0,003***	2	1,2	16.09	-	***0,01***	2	1,1
Aldehida formică (CH_2O)	***0,003***	18	2,9	13.09	2,0	***0,035***	-	-
Indicele complex (6) al poluării –6,96								

Pe parcursul lunii septembrie pe teritoriul ţării s-a semnalat vreme neomogenă după regimul termic şi cu deficit de precipitaţii. Factorii meteorologici (lipsa precipitațiilor, vântul slab şi inversiunii termică de la sol)au dus la acumularea poluanţilor în aer, însă în unele perioade, influenţa fronturilor atmosferice, ploile,variaţia maselor de aer şi intensificările vântului au contribuit la dispersia noxelor din aer.

Inversiunea termică de la sol precum şi vântul slab din orele nocturne şi ale dimineţii s-au atestat în decursul a 10 zile în mun. Chişinău, 17 zile în mun. Bălţi şi, în condiţia lipsei precipitaţiilor, au contribuit la acumularea poluanţilor de la sursele joase şi transportul auto.

Cele mai înalte valori ale concentraţiei medii zilnice au fost înregistrate de *aldehida formică* în mun. Chişinău pe data de 21septembrie şi pe data de 13septembrieîn mun. Bălţi.

Estimarea indicilor calităţii aerului atmosferic denotă, că nivelul ***înalt*** al poluării aerului în mun. Chișinău și Bălți s-a creat în luna septembrie datorită *dioxidului de azot.*

Cel mai ridicat nivel al poluării aerului s-a înregistrat în mun. Chişinău la postul nr. 7, iar în mun. Bălţi - la postul nr.1.

Evaluarea lunară denotă că comparativ cu luna august, în luna septembrie nivelul poluării aerului în municipiile monitorizate s-a majorat.

Conform datelor multianuale, cea mai mare frecvenţă a CMN pentru dispersia poluanţilor din aerul atmosferic pe teritoriul ţării este posibilă în a *treia decadă* a lunii *octombrie*.

Nivelul radioactivităţii mediului

Detector de tip *MIRA*

În luna septembrie s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama* în *regim manual* la 7 staţii de pe teritoriul republicii: Soroca, Făleşti, Cornești, Bravicea, Bălţata, Leova, Comrat, unde s-au efectuat măsurători de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00}. De asemenea, la 4 staţii din teritoriul republicii (Briceni, Bălţi, Chişinău, Ştefan Vodă,) s-au efectuat măsurători ale parametrului dat şi în *regim continuu*, cu detectoarele MIRA.

Conform datelor colectate la reţeaua de staţii meteorologice amplasate pe teritoriul Republicii Moldova, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama* au variat:

- ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti) în limitele: minima 0,10 μSv/h (st. Soroca, Bălţi), maxima 0,21μSv/h (st. Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti);
- ***în Centru*** (staţiile Cornești, Bravicea, Chişinău, Bălţata) în limitele: minima 0,09μSv/h (st. Bălţata), maxima 0,18μSv/h (st. Bravicea);
- ***la Sud***(staţiile Ştefan Vodă, Leova, Cahul, Comrat) în limitele: minima 0,11μSv/h (st. Comrat, Leova), maxima 0,18μSv/h (st. Ştefan Vodă, Comrat).

La staţia meteorologică din mun. Chişinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 0,10 - 0,19μSv/h.

În rezultatul estimării valorilor echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama pe întreg teritoriul ţării, se poate afirma că pe parcursul perioadei menţionate depăşiri ale *limitei de avertizare (0,25 μSv/h)* nu au fost înregistrate.

Pentru determinarea radionuclizilor telurici şi tehnogeni în componentele mediului s-au analizat probe de aerosoli, depuneri atmosferice, cît şi probe de apă de suprafaţă colectate de pe teritoriul republicii, ca rezultat, concentraţiile radionuclizilor atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

Pe parcursul lunii septembrie a anului 2021 a fost monitorizată calitatea apei în 22 probe colectate din secțiunile de control a 8 rîurișI 2 lacuri de acumulare. S-au efectuat încercări de laborator pentru determinarea indicatorilor hidrochimici (fizico-chimici, a regimului de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc.).

Rezultatele încercărilor de laborator s-au evaluat conform Hotărârii de Guvern Nr. 890 din 12.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerinţele de calitate a mediului pentru apele de suprafaţă (*HG 890/2013, Anexa 1).*

Secțiunile de control, unde calitatea apei a înregistrat valori în limitele claselor de calitate III - V (poluată moderat - foarte poluată) sunt specificate în tabel:

Nr. de ord.	*Locul prelevării*	*Data*	*O_2*	*CCO_{Cr}*	*CBO_5*	*Duri-tatea*	*Mine-rali-zarea*	*Azot de amoniu*	*Azot de azotit*	*Azot deazotat*	*Orto-fosfați*	*Fosfor total*	*Produse petroli-ere*	*Fier total*
			mg/l	*mg/l*	*mg /l*	*Mmol/l*	*mg/l*	*mg/l*	*mg/l*	*mg/l*	*mg/l*	*mg/l*	*mg/l*	*mg/l*
1	r.Nistru s.Naslavcea	06.09	8,9	15,1	2,1	1,6	219,7	0,01	<0,006	0,15	0,01	0,08	<0,013	<0,020
2	r.Prut or. Lipcani	06.09	10,6	22,4	2,6	2,5	372,7	0,00	0,01	0,35	0,10	0,07	0,02	0,04
3	LA.Costeşti or. Costești	06.09	7,4	8,8	2,4	1,9	274,9	<0,030	0,01	0,61	0,02	0,06	<0,013	0,04
4	r.Prut s. Braniște	07.09	7,9	10,9	2,5	1,7	250,8	<0,030	<0,006	<0,114	0,01	0,09	0,01	0,03
5	r.Bîc mun. Chișinău, amonte	08.09	7,3	14,0	2,1	4,9	852,7	0,10	0,08	<0,114	0,30	0,38	0,11	0,09
6	r.Bîc mun. Chișinău, aval or.Sîngera	08.09	1,7	27,6	4,7	3,8	861,4	0,17	0,05	<0,114	0,96	1,20		0,05
7	r.Prut s.Valea Mare	15.09	8,2	13,8	1,3	2,0	331,7	<0,030	0,01	<0,114	<0,005	0,02		0,08
8	r.Gîrla Mare s. Sărata Nouă	15.09	8,6	140,4	23,1	9,1	4815,2	0,47	0,08	2,82	0,30	0,42		0,12
9	r.Șovățul Mare s. Ilenuța	16.09	4,3	10,9	3,3	12,0	4635,2	0,68	0,06	1,04	0,46	0,56		0,08
10	r.Bîc or.Străşeni aval	16.09	2,2	27,6	5,7	5,5	1164,7	0,25	0,14	<0,114	0,68	0,69		0,07
11	LA. Ghidighici or.Vatra	16.09	8,5	24,4	3,6	4,8	1246,3	0,06	0,02	<0,114	0,08	0,13		0,03
12	r.Prut s.Giurgiulești	22.09	7,8	12,7	1,6	2,1	355,8	0,10	<0,006	0,36	0,04	0,10		0,06
13	fl. Dunărea s.Giurgiulești	22.09	7,8	5,7	1,5	1,8	288,4	<0,030	0,04	0,23	0,05	0,06		0,06
14	r.Lunga or. Ceadîr-Lunga, aval	22.09	8,0	52,0	9,3	19,7	3673,7	0,18	0,09	7,63	0,21	0,82		0,16
15	r.Chirghij-Chitai or.Tvardița aval	22.09	8,1	136,2	23,4	14,1	1857,8	0,18	0,07	2,47	0,92	1,10		0,09
16	r.Nistru s. Olănești	23.09	6,4	8,3	1,1	2,2	335,8	0,07	<0,006	<0,114	0,19	0,24		<0,020
17	r.Bîc s. Gura Bîcului	23.09	0,9	301,6	59,8	4,1	613,3	10,71	<0,006	1,48	1,96	0,52		0,15

Notă: Rezultatele monitorizării calităţii apelor de suprafaţă se evaluează prin delimitarea în 5 clase de calitate:

1**) clasa I (foarte bună)** – ape de suprafaţă în care nu există alterări (sau există alterări minore) ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate. Concentraţiile poluanţilor sintetici nu influenţează funcţionarea ecosistemelor acvatice şi nu aduc prejudicii sănătăţii umane. Apele din această clasă sînt destinate pentru toate tipurile de folosinţă. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea albastră;

2) clasa a II-a (bună) – apele de suprafaţă care au fost afectate uşor de activitatea antropică, dar care pot totuşi asigura toate folosinţele în mod adecvat. Funcţionarea ecosistemelor acvatice nu este afectată. Metodele de tratare simplă sînt suficiente pentru pregătirea apei potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea verde;

3) clasa a III-a (poluată moderat) – apele de suprafaţă ale căror valori fizico-chimice şi biologice de calitate deviază moderat de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Se înregistrează semne moderate de dereglare a funcţionării ecosistemului, iar condiţiile necesare pentru familia salmonidelor nu mai pot fi asigurate. Tratarea simplă nu este suficientă pentru folosinţa apei în scopuri potabile, fiind aplicate metode de tratare normale. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea galbenă;

4) clasa a IV-a (poluată) – apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Condiţiile pentru familia ciprinidelor nu mai pot fi asigurate. Apele nu corespund cerinţelor pentru apa potabilă fără aplicarea metodelor de tratare avansată. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea oranj;

5) clasa a V-a (foarte poluată) – apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Componentele biologice, îndeosebi piscicole, sînt deteriorate şi apa nu poate fi utilizată în scopuri potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea roşie.

Ex: Șef LRM M. Lungu
Tel: 022 820 747